

गुलाहना

Jelgawā sanemot:
 par gadū — 2 rub. 20 kāp.
 par $\frac{1}{2}$ gadū — 1 " 20 "
 par $\frac{1}{4}$ gadū — 60 "

Fatmeeschu Amises.

310 h.f.

pa pastu peesuhtot:
par gabu — 3 rub. — ksp.
par $\frac{1}{2}$ gabu — 1 " 60 "
par $\frac{1}{4}$ gabu — 90 "

Redakcija un ekspedīcija:

Jelgavā, Kangihseru eelā № 14.

 Teem pasta abonenteem,

kaš gada sahuma vee avstelleschanač eemakfajuschi tikai
2 rub., laikrafsstu veefuhtisim tikai lihds 66. num., ja lihds
tam laikam istruhlstoschais 1 rub. netiks esfuhtits.

„Latv. Mīnīšu“ ekspedīcija.

Rīgas jubilejas issstahde.

III.

Rīgas jubilejas iſſtahde dewusi Latweeschu laikraſteem eemeſlu tihri nebeidsamām pahrrunām un strihdeem. Mehs no ūwas puſes naturejām par majadsigu tur peedalitees jau tadehk ween, ka jautajums par Rīgas jubilejas ūwinēschānu waj ne- ūwinēschānu no Latweeschu puſes jau ūoti plakši pahrrunats, ūad pahri gadus atpakač Dr. Šālīts bij eelustinajis jautajumu par Latweeschu dſeehmu ūwehtlu ūarihkoſchānu Rīgas jubilejai par godu. Toreis, atskaitot Dr. Šālītscha waditos laikraſtus, wiſi ziti Latweeschu laikraſti weenojās apmehram tanis domās, ka, ja ari nam cemeſla preeſch ūispahrigu dſeehmu ūwehtlu ūarihkoſchanas, Rīgas Latweescheem gan peenahkās lihdsſwinet tās pilſehtas jubileju, ūura palikuſi ari par Latweeschu ūadſihwes zentru. Pee ſchein eefkateem lihds ūchai beenai palikuſi „Baltſ” un tahdā garā rihlojuſēs ari Rīgas Latweeschu Beedriba, ūurai tatschu neno- leedsami peerder waditajas loma ūispahrigōs Latweeschu jautajumōs. „Balt. Wehſtinesim” patizis ūawu toreifejo ſpreebumu daſchadi ūtaipit un ūpihlet: ūiņch tē Latweescheem zeefchi peekodinajis ūee- ūlahjigu attureſchanos no jubilejas lihdsſwinēschānu, tē atkal iſſtaidrojis, ka drīhſtot gan lihdsſwinet, bet tilai no Deewa puſes ne ūahda atkariba no Wahzeescheem. Durpretim jaun- iſnahkuſchais beenas laikraſtis „Wahrds” lihds ar muhſu Žel- gawas beedreni „Zehwiju” aſi iſſazajuſchees pret jebkahdu ūee- ūaliſchanos pee Rīgas jubilejas ūwehtleem no Latweeschu pu- ūes. Tas buhtu apmehram ūodols no wiſeem garajeem strihbūs raf- ūsteem, ūiſtahl ūee ūihejuſchees ūpascheem Rīgas jubilejas ūwehtleem.

Tatshu ar to naw peetizis. No jautajuma par jubilejas lihbsswinieschamu beidsot iswahrtees jautajums par Latweeschhu un Wahzeeschhu fatilsmi wispahr. Te nu „Balzs“ aksal bijusi ta, kas runajuši par labu meeram un labai fatizibai starp Wahzeeschuem un Latweescheent. „Balt. Wehstn.“ schimbrighscham beedrofchanos un draudsefchanos tura par neefpehjama, bet wismas zer, ka tahda pehz daschäm zihnam buhs nahkotmē panahkama. „Wahrds“ un „Tehwija“ turpretim no beedrofchanas neka negrib smat, domä, ka ta nekab nebuhs eespehjama, tadehk la Wahzeeschhi to negrib.

Schahda spreedelefchana par diwu tautu satifsmi pehz muhsu domām ir wišpahr neaugliga un leela. Dſihwe naw ſaſtama pee awiſchneelu rafſtameem galdeem, nebs eefvhlejama ſinamās formulās; ta eet ſawu gaitu, weenā weetā iſwehrſdamās tā, otrā zitadi. Ja nu turklaht wiſu ſatifsmi grib mehrot un ap-ſpreeſt pehz dascheem ſewiſchleem jautajumeem, tad ſpreedumam jaſnahk greiſam. Tā peem. „Tehwija“ nekahdā ſind neſpehi taſhlaſ aiffſatitees tā tikai lihds tā faultās praktiſkās dſihwes jauta-juemeem par banfām, apdroſchinaschanas beedribām, pilſehtas domneelu wehleſchanām u. t. t., it tā ta jau buhtu wiſa dſihwe. Latweeſcheem un Wahzeescheem nu reiſ ir lemtis dſihwot kopā tund ſatifsmē un neweens prahtigs zilwels gan negribeſ ap- galwot, fa ari pee mums nebuhtu ſaiſniba wezajam teikunam: „Meers baro, nemeers poſta“. Tā fa mehs wiſi eſam nepiſ- nigi wahji zilweti, tad ſinams ari Wahzu un Latweeſchu ſatifsmē newar iſeet beſ ſadurſchanās un nemeera. Waj tad ari Latweeſchu paſchu ſtarpa naw ſchkeſchanās un naidoſchanās tilām? Bet tadehk tatiſchu nam wehl eemeſla nefatižibū un naidu noſtahdit it tā par to idealo ſtahwokli, ar kuru jaapmeerinās, naw eemeſla klaji ſludinat: beedroſchanās un draudjeſchanās ſtarp Latweeſcheem un Wahzeescheem nekad naw eefpehjama. Idealam, pehz fa jadſenās un us ko jazer, tatiſchu arweenu ja- paleel meeram un labai ſatižibai tā paſchu Latweeſchu, tā ari wiſu ſitu Baltijas eedſihwotaju ſtarpa. Pehz „Tehwjas“ do- mām nu gan waina uſtraujama Wahzeescheem: beedroſchanās, luſk, tadehk neefot eefpehjama, fa Wahzeeschi to negribot. Laipni wahrdi awiſes un pee godu-meelaſteem, waj pat farunās, Wah- zeeschi eezelſchana par goda-beedreem Latweeſchu beedribās u. t. t. neſpehlejot nekahdu lomu, pateſfajd, praktiſkajd dſihwē wi- ſam tam neefot nekahdas noſiħmes. Sawadi! Wahzeeschi tā tad wiſmas atron lahdū laipnu wahrdū preelfch Lat- weeſcheem, famehr „Tehwija“ ir tos paſchus nepaſiħst, tomehr — wainigee pee nebeedroſchanās ir weenigi Wahzeeschi! Wahzu laikraſſiōs neatzeramees ari laſijschi tahdu laju iſſfaidrojumu, fa beedroſchanās naw nekad eefpehjama, tomehr — tee, kas negrib beedrotees, ir atkal Wahzeeschi. Wehl ſawadati iſſlaufās „Tehw.“ wahrdi par Wahzeeschu eezelſchana Latweeſchu beedribās par goda beedreem — ari ta neko nen- ſiħmejot. Ja, bet kamdehk tad taħda eezelſchana noſiħu! Waj

teefcham „Tehwija“ domā, ka Latweeschu beedribas eezeltu par saweem goda beedreem tahdas personas, kas naw wiinu draugi, bet cennaidneeli? „Tehwija“ nekur neutron peerahdijumu darbōs, ka Wahzeeschhi wehletos beedrofchanos ar Latweescheem. Nu, tas pa dafai laikam isskaidrofrees jaur to, ka „Tehwija“ zitus darbus neleekās pasihstam, kā tilai tos, kas stahw ūkārā ar bankām un tamlihdsigām eestahdēm. Schini arodā negribam eet ar „Tehwiju“ isspreestees. Bet gan mums ir pasihstamu daudž zitu darba lauku, kur ir notikusi un wehl jo projam noteek beedrofchanas starp Wahzeeschhem un Latweescheem, kā Latweeschu valodas un literaturas iskopfchanā, šolu apgahdašchanā, daschdaschadās labdaribas eestahdēs, daschadās bee-dribās us laukeem un pilsehītās un wehl daudž zitās weetās. Bet ja ari ta wīsa nebuhtu, tomehr wehl ar weenu atlītu weena stipra ūalte, kas weeno Latweeschus un Wahzeeschus muhju dīsimtenē un ūkabina tos us labu ūatizibu sawā starpā, — ta ir kopīgā ewangeliuma tiziba. Naw pehž muhju domām lahga saweenojams ar kristiga zīlwela peenah-kumu, nemites un, tā ūalot, rakstīt us sawa karoga ūatīni ūatizibu un naibū. Tautiska pāschapsīna jau gan ir teizama leeta, no kuras war issaught jaunki zenteeni un tīlumi, bet neskad ta nedrihīst pāhrwehrstees par naibū pret zittautescheem, un ta nebuht naw kreetna tautiescha ūihme, kā tam allasch ūastīgā ar ūalneebtu dulri. Lai kātrs zenschamees ar godigeem lih-dīseklem aissfargat un wairot sawas teesibas, lai drofchi ūahjamees pretim pāhrestibai, kur ia noteek, bet lai ūargamees no massīkas ūaursīrdibas kā pāschu starpā, tā ari ūatīsmē ar zittautescheem. Ūaursīrdiba ir wīsmas neišglihtibas ūihme, ja ne wehl wairak. Nedrihīstam ari ar to aissbildinatees, kad ūakam: ja, bet otrā pušē tahda pat ūaursīrdiba ūastopama! Neweenam naw teesibas ūilti darit tadehk, ka tas otru rebs ūapat daram, bet ūatram par ūewi ūazenshītās labotees. Tadehk gauschi janoschēhlo, ka ronās balsis, kas gaishchi un ūkārī ūudina: naw domajama beedrofchanas starp Latweescheem un Wahzeeschhem. Ūatschu ūeram, ka ūahdas balsis neatradis atbalšu, bet ka ūaursīrdiba ar weenu wairak iſiubis un tai weetā wairofrees ūaba ūapraschānas un ūatīziba starp tizibas beedreem Baltijā, muhju dīsimte-nei drofchi ūeen par ūwehtibū. Meers baro, nemeers pošta!

Basniza un skosa.

Tautas ieguļtiba Anglijā. (Turpinajums.)

Bet kā vabat tautas iegliktību? Kā to virsīt un paplašināt, ja ta pilnīgi atronās privātu personu rokās? Atskaņot vīsu pa wezam bij gluschi neespehjami, tā ka privātu pirmsmāžības skolu trūkfumi arveenu wairāk krita aizis. Peeteik jau, ka aizrahda uš to, ka 1851. g. 708 privātu skolu skolotāji un skolotājas un 35 ūbeedribu skolu skolotāji īawu wahrdu parakstīja ar trim kruſteem. Var eedomatees, ko un kā tādēļ skolotāji mahzīja īawus behrnius! Tautas iegnumi par tādēļ skolu stāhwokli dod waldbai eespehju nemt daudz dīsihwaku dalibū iegliktības leetā. No 1853. g. naudas palīdzība no waldbības puses stāhw īamehrā ar skolneelu skaitu. Ar 1862. g. īsdoto likumu teik eewesta tādā subiidiju sistēma, pehz kuras pabalstīa leelums atkarījās no skolas pānahkumeem. Gada galā no waldbības eezelti inspektorī pārbauda skolneekus un nosaka pabalsti pehz skolneelu skaita un winu īelēm īinibās. Protams, ka šīm likumam rādās loti daudz pretineelu tīslab skolotāju vidi, kā arī ziņas aprindās.

Schi pretestiba waldbai no jauna peerahdija, ka tamehr, kamehr parlamentā atrodās tautas isglihtibas pretineeli, kaut kura šelmingaka darbība tautas isglihtibas labā tils aislaveta no šis puses. Tamdehl wajadseja līdz pamatam vahrweidot Anglu parlamenta fastahwu. Wajadseja panahkt to, lai parlamentā eelkuhtu daudzēr ruhpneezibas un strahdneeliu schķiras preeskīstahwīj, kuri wiſeem spehleem pabalstiņa brihwprahīgo wadonu projektus tautas isglihtibas leetā. 1867. g. tika if-westsis jauns wehleshanas likums. No ta laila strahdneeli sahī suhīt uſ parlamentu fawus deputatus. Jau nahkama gadā Forsters zel preeskīhā fawu projektu par tautas isglihtibas pa-zelschamu. Starp zitu deesgan eewe hrojami schee wahrdi, lus-rus wiſsch peewed, aifstahwedams fawu preeskīslitumu: „Bilnigi nederigi muhšu strahdneeleem dot tehnisku isglihtibu, tamehr teen trūhīst pirmo pamata mahžību. Pee mums leelakā dala strahd-neeliu narv baudījuſe nekahdu elementaru isglihtibu un pa leela-kai dalai nemāſ neprot ūteres pee leetas.”

Pēhž ilgām un sīhwām pahrrunām Forstera projekts 1870. g. 9. augustā dabuja likuma spēklu. Ar šo likumu sahlas jauns laikmets Angļu tautas ieguļtības versturē. Waldiba bij spraudusē ūv par mehrki pāsniegt elementaras finanshanas vikai Angļu tautai. Prinzipā wina neleeto nelahdus spaidu likumus un neaprobesčo privatu darbibu, bet bīshwē īsleeto wi-

fus spekfus, lai skolas labprahīgi padotos winas pahraudsibai un wadibai. Waldiba neleek skolām preelshā nelaħdu programu, bet ar fawwām subsidijām un pabalsteem pażek tautas skolu uż weħl neredfeta augstuma.

Kā jau bij aizrahdīts no 1862. g., waldiba fahla ar sa-
wām subsidijām pabalstīt pastahwoſchās skolas. Pehz 1870.
g. waldiba pate fahla atwehrt skolas tur, kur priwati spehki
newareja apmeerīnat wiſas dījhves prājības. Angļija tika ee-
dalita mahzības apgabaloš un kur tilai skolu slaitis israhdījs
masaks un newareja pasneigt mahzības wiſeem behrneem, kas
atradās finamōs mahzības gabōs, tur noboku mākslatajeem wa-
jadseja nobinīt skolu komitejas (School board), kurām waja-
dseja visdrīhsātā laikā uſbuhwet truhkstoſchās skolas. No jauna
atwehrtās skolas tika uſturetas pa daļai no weiejeem lihdsel-
ķiem, pa daļai no waldibas pabalsta un pehdigi no skolas naudām.

Tee bij pirmee ewehrojamalee darbi tautas isglihtibas labā, bet lai isglihtibu padaritu wispahrigu, peespeestu un bes malkas preelsch wīseem — tur wajadseja wehl dauds puhlinu. Ar 1880. g. isdoto likumu tika eewesta obligatoriska isglihtiba un wezakeem, lai nekristu šodā, wīfāda finā wajadseja fawus behrnus školā suhtit. 1891. g. likums nosaka Anglu tautas šolu gandrihs bes malkas, to leezina ari tautas apgaismoschanas ministrijas pahrskats par 1892.—93. gadu. Schini gadā jau $\frac{3}{4}$ no wīseem šolneleem nelo nemalksaja par mahžibū pa-fneegschānu. Ari tautas apgaismoschanas ministris kahdā zirkularā no 1893. g. aisrahda behrnu wezakeem, „ka katram teh-wam un mahtei Anglijā ir teesibas laist fawu behrnu no 13—15 gadam školā par brihwu. Teesibas fawus behrnus par brihwu mahžit, neteek dotas wezakū nabadsibas dehl, tās peeder wišām lauschu schķirām bes isnehmuma. Ja wezaki newaretu dabut tahdu šolu, kur wišu behrnus mahžitu par brihwu, tad tee (t. i. wezali) war pagehret to no tautas apgaismoschanas ministrijas... Ne tikai mahžibai ja buht par brihwu, — wezakeem ari newajaga nest nekahdu isbewumus par šolas grahs-matām un ralstāmām leetām. Šola nedrihs buht tahlu no šolneeka dīshwes weetas.“

Angļu tautas skolas teek eedalitas diwās škhirās: skolas preefsch jaunakeem (lihds 7 g. wezeem) un wezakeem behrneem. Višas šcis skolas dabū pabalstu ūtotees pehž ūkolneku ūtaita, mahžibas preefschmeteem un panahkumeem. Skolās preefsch wezakeem behrneem mahža mahtes walodu, geografiju, da- bas ūnibū pamata mahžibas, wehsturi; bes tam wehl paſneids ūewiſchku ūpreefschmetus kā algebru, geometriju, Ķimiju, Frans- ūtchu walodu, latīnu walodu un grahmatu weſchanu; tad wehl mahža ūfaimneezibū, weſħas maſqaſchanu un pleteſchanu.

Jau no šis garas preeskhemtu vīrnes var redset, ka Angļu tautas skolai ir savas eeweihrojamas savadibas: skolās nav zeeschi noteiktas programmas un nopeetni mahzibas pāsnēdšot ta dod gandrīzs tās paschas sinashanas, ko wideja mahzibas eestahde. Un tas weegli saprotams, kad apzeram, ka 90. gadu sahukumā Anglija iedewa uš tautas skolām līdz 80 miljoni rubļu par gadu.

1890. g. sem tautas ieglihtibas inspektoru usraudības bij
lihds 20,000 šolu, pēc tam vēena skolneka mahzīshana pri-
watās skolās ijsmafsajā 12 rubļu un „komitejas” skolās —
 $15\frac{1}{2}$ rubļi. (seltā)! 1894. g. Anglijā bij apmēram 6,838,000
behrnu skolas vežumā. Skolas wareja uņemt 5,832,944 šol-
nekuš, bet viņās mahzījās 5,198,741 skolneks. Uz šīm šlo-
lām tika ijdots 1894. g. 86,515,555 rubļi, pēc tam no val-
dības vides tika doti 62,287,719 rubļu.

Luhk, kahdus panahkumus eeguuna Angli waldiba 20—25
gadu lailä tautas isglihtibas laukä, pateizotees hawai energi-
jai un apsinigai peenahkuma ispildishanai un labprahtigai pa-
lihdsibai no tautas isglihtibas drangu puus. Vee tas wehl
naw wiiss. Bes schim skolam tika wehl nodibinatas baubis tel-
nissas un realssolas, wakara kurfi un zitas tautas isglihtibas
eestahdes. Ta tas pats sinibu un mahfsas departaments pa-
valstia daschadas mahfsas skolas un klases. Skolneeku sätits
schinis skolds bit leelaks par 100.000.

Tahds, ihsūmā apluhłotę, ir tautas isgħiħtibas stahwokkis Anglijā pehdejōs 25 għadis, bet aina buhtu nepilniga, ja meħs nee paċċiħos ar eweħrojamo fuistibu preelxha augsta fu ħiġi isplatisħanas tauta, ar tħalli dehwetajām „University Extension Movement“. 1870. g. litums, kis ċeweda wi spahrigu tautas isgħiħtibu, newareja palihd set leelajam kausħu wairumam, kura skolas għadbi bij jau sen ajs muguras un kis trihs għadbi preelxha tam bij dabu jużi plafxhas weħleħħanas teesibas, bet fawas neisgħiħtibas dekk deemx ġieħi newareja isleetot f'hi teesibas fă-peeħażjas. Jaunā paaudse aktal mahżiżjas tikfai pirmas pamata mahżiħbas un kotti agri (13—14 g. weżi) at-tħażżeja skolu. Protanti, ka tautas skola tħalli newareja dot nelahbus d'sikaku d'siħħwes esekta, ne ari speċċiha peenahżiġi apsweħi d'asħħad d'siħħwes parahdibas.

Tiffo jauneklis skolu nobeidsis, tam tuhsit jaistahjās pee
smaga darba — pee arsla, waj jomahjās amaiā, waj jaeet
fabrikā. Kuri gan tāhds jauneklis, kas drihs paliks par pil-
teesigu pilsoni, lai nem spēhlus un praschanu pareisi novehrētē
faktus un atshķetinat sadsīhws jautajumus? Gaischi redsams,
ka vispārīga besmalsas tautas skola newareja apmeerinat wi-
ħas schis prasības. Bet schim jautajumam bija ari wehl otrs
pusē. Sinafschanām, kas paplašhina zilwēka redses aplolu, fina-
šchanām, kas winam valihs iisschķirt daschadus tilumibas un
sirdsapšinas jautajumus, finafschanām, kas winu atrauj no schau-
rajām, materialām un pat partijas intresēm, — jau paschām
par fewi ir milsgs peerwilfschanas un atjauninatschanas spēhls . . .

Basmizas finas.

Leepojas Sw. Annas vafnizas draudzes finas no 30. jū-
lijā tilds 5. augustam. Uzjaukti: Aleksejs Fedorows ar Madi
Markus; Jahnis Engelhardts ar Olgu Margaretu Wezwagar; Mikels
Schmidts ar Lihsi Bent; Martinis Adolfs Sidlowski ar Annu Den-
fer; Toms Stabinskis ar Sofiju Johannu Charlotti Fleischer; Mitels
Puhke ar Ilsi Dumbul. Vauļatti: Johans Hermans Victors Paleja
ar Annu Gībeet; Jekabs Bunijs ar Annu Elte; Johans Gottlobis
Gesīte ar Lihsi Brumberg. Mītruschi: Kuris Enris Wilis Scho-
bergis, 9 m. w.; Frīzis Lapinsch, 20 d. w.; Kahlis Pole, 10 m. w.;
Marija Freiberg, 62 g. w.; Zuhle Alawa, 34 g. w.; Jahnis Rudolfs
Ause, 4 m. w.; Katriņe Sēdlin, 23 g. w.; Lina Marija Mathilde Osol,
1 g. 19 d. w.; Lina Lisete Reekšin, 10 m. w.; Pauline Ewelīne Katharina
Grantin, 1 g. 7 m. w.; Nikolajs Kiivils, 31/2 m. w.; Anna Alma Oti-
tilija Saander, 1 g. 2 m. 20 d. w.; Rehe Janzon, 30 g. 11 m. w.;
Rosalija Emīlija Rosenberga, 6 n. w.; Alfreds Johans Woldemars Pe-
tersons, 1 g. w.

Dēemalpochanas hwehtdeen 12. augustā Šw. Annas vānužā pulst.
9 no rihta un 4 pehz pusd. Mahzitajs Schoen.

No ahrsemēnt.

No Deenwidus-Afrikas kara-lauka. Angli jo projam turpina us kara-lauka sawu neschehligo rihloschanos, tamehr wihas walstis gan wahedos suhita dušmu fibinus pret Angliju, bet darbos nezel ne pirkstu Buhreem par labu. Ta Schweizes komiteja Buhru nelaimigo atraiknu un bahrinu pabalstschanai gribesuji nosuhittit us Deenwidus-Afriku ahrstu un 6 slimneelu kopejas. No sahuma gan Angli dewa sawu atlauju, bet lad nobakai wajadseja zekā dotees, Anglu waldiba mainija sawas domas un nelaida ahrstus nefur. Proti, Anglija vate gahdajot par Buhru atraiknem un bahrineem! Schi gahdiba, lä jau sinams, ir tahda, la sadishti lehgerobs lihdsfigi lopeem sem kwehloschás Afrikas haules stareem Buhru guhstelni, seewas un ih-paschi behrni misht, lä rudenä lapas birjt.

— Jauna kara-spehla suhtischana us Deenwidus-Afriku. Anglu leelibai, septembra mehnesi braukt ar wiseem kara-spehleem us mahjām no Deenwidus-Afrikas nāw bijis ne masāla pamata. Israhādās, la Angleem wehl arweenu jaſuhta jauns kara-spehls. Tā telegrafē no Londones 7. (20.) augustā: „Scho-deen no schejeenes tila nosuhiits lahds transpōrta lūgis us Deenwidus-Afriku ar 2000 ūldateem.“

— Pehđ jaunalām telegramām stahwoklis uſ kara-lauka buhtu ſchahds: Kapjēm ē rihlojās tagad Buhru generals Križingers, usbruldams Angleem latrā iſdewigā gadijumā. Angli iſſuhtijuschi minam valak Frēnſchu, bet lihdsſchim ſchis Anglu generalis iſrahdijs loti ſmagas kahjas. Masaka ſadurſchanās notifusi pee Betesdas, kur wairak Anglu ſaguhtiti, weens kritis, diwi eewainoti. Dahlat fino, la Angli usbrukuschi Buhru nometnei pee Brokhorſtſpruitas 5. (18.) augustā. Angli wiſpirms ſaguhtijuschi Buhrus, bet wehlaču, neſin kur bijuſe, kur nē, parahdijssees kahda leelala Buhru nodala, at-ſwabinajuschi ſaguhtitos Buhrus un ſakowuſe wehl Anglus. No Pretorijas lords Ritscheners telegrafē 6. (19.) augustā: Kapteins Woards ar kahdeem 150 ſalbateem gahja deenwidbs no Glands-riwjerā uſ Bronshoſtſpruitu un atduhrās Midelburgas tuvumā nejauschi uſ ſtipru Buhru lehgeri, pee lam 23 Buhri krita. Ta ka eenaidneefs bija eewehrojāmī ſtiprals, kahdi 600 lihds 800 wihrū, tad Woards nepehja pilnigi iſleetot ſawus panahkumus. (17) Woardam bija 1 kritis un 6 eewainoti, pehdejo ſtarpa kapitans Mortlejs; 16 nosuduschi." Neiſprotami, no kahdeem Woarda panahkumeem ſche Ritscheners runā! Ja Buhru pulks bij 700—800 wihrū leelaks, nelā Anglu, tad jau Buhru ſalaufchana naw nemās domajama. Ja nu lords Ritscheners runā no Anglu panahkumeem pee muſchanas, — tad tas nealoſees!

No Nujorkas. Breesniga tuga latla sprahgschana. Avisēm telegrafē no Nujorkas 7. (20.) augustā, ka tur twaislonim „Islander” netahl no Maskas bojā ejot, zaur lahma latla sprahgschanu, nonahvetas 66 personas. 107 personas ieglahbtas. Tuvalu simi par fatreezofcho nelaimes gadijumu wehl truhfti.

No Austrijas. „Skolmeisteram fuhra dīhwē“ — ari Austrijā. Ihpaschi dauds tureenes tautskolotajeem peenahkotees zīhnitees pret fatolu garīdzneezību, kuraī Austrijā kotti leels spehls un wara. Wairal tuhlfloschju tautskolotoju saduhfchojuschees un neparko negribot atdot fawu sīrdsimhlo behrnu — fawu skolu — llerikaleem. Austrijas skolotaji zeeschi eespeedušchi few sīrdis, ka tautskolas usdewums ir isaudsinat brihwus, išgalihtotus zīlwekus, bet ne kāpus. Turpreti llerikali grib, lai tautas skola jau paščā agrumā apzīrptu un nokneebtu wifus tos dihglus, kas laužchās us augšchu, us gaifnu, us foulī, lai jehuili waditu jaunās paaudses skolus un lai behrni isaugtu par pabevigeem, mehmeem fatolu kopeem. Bet tautas skolotaji turās pee ta mantojuma, ko wini mantojušchi no faneem preefsīghajhejeem: wini grib isaudsinat brihwus zīlwekus, kas mihl dabu, kas mihl fawu dīsimteni, un kas ari apsinās sawas teesības un peenahlumus. Wini grib, lai jaunajai paaudsei, kura eeauguse mihestībā us wišu labu, ari buhtu deesgan spehka un wihereschības var scho labu zīhnitees. Austrijas skolotaju zīhna ar llerikaleem ir kotti gruhta, jo wiša wara ir pehdejo rokās. Stuhrgalwigee tautas skolotaji tila stingri usraudsīti, wineem noleedsa darbiļi veedālītees pee lausčhu dīsh-

wes un daschadām heedribām, winus pahrzehla us weetām kaut-kahdā maleenē, pamasinaja algas, atzehla un atlaida no wee-tām. Dašhi skolotaji, kuru dñihwes gaita tā bij sabojata, pa-darijās galu: tā notezejusčā gabā trihs skolotaji miruschi tahdā nahwē. Bet kād ar tahdeem lihdselleem nomahkts fwabads gars? Kahdam Kreewu dsejneelam ir par to kahds loti skaisis pantināsh, kuršč tā ūlan: „Deewam nepatihk fwababu domu flogs un apspeeschana. Schi doma, brihwa dñimusi dwehsele, lehdes nenomirs.“ Tā tas bij ari šchoreis. Wiss Austrijas tautas waitums bij us skolotaju puji. Pašchai Austrijai tas tikai war buht par labu, ka skolotaji aifstahw ūawu pahrleežibū, jo taisni no augsti audzinashanas darba jastahw tahlu tahdeem mišreem. Kas vēž qada laikem maina ūawu pahrleežibū un kuru

wihreem, tas pehz guda latteem matnu fawu pahrlieeziu un ieu ideali ahtraki nonelhajās, nefā winu swahrki. Klosterneinburgā, netahl no Wihnes, natureta leela tautas skolotaju sapulze, pēc turas pedalijuschees wairak par 2000 skolotajeem. Schi sa-pulze peelihdsinama leelam ugunkuram, no kura Austrijas skolotaji smehluschees jaunus spēkis un jaunu darba siltumu. Tautskolotajs Wreda, wezs firms wihrs, kas lihds beidsamam laikam turejees pēc klerikaleem, kotti aiskustinatis uskahpis us katedra un atbildejis us kahda jesuita apwainojumu, kas Austrijas tautas skolotajus nosauzis par tautas enaidneeleem. — „Lihdschim es biju deembijigs,” — tā Wreda sazija, — „es apmekleju ifdeenas basnizu, es mahžiju behrnus Deewu bihtees, es atsimu walstij un basnizai winu teesibas. Bet es newaru peelaist, ka muhs sauz par tautas enaidneeleem, muhs, kas wišu fawu muhschu seedo tautai! Kas gan ir wehl til zeeschi saaudsīs lopā ar tautu, ja ne tautas skolotajs? Winsch dibina us laukeem semlopibas un ugunsbsehſejū beedribas, winsch tura preefeschlaſſijumus par laukfainmeezibū, winsch dibina lorus, winsch nokahrto jaunu laukfainmeezibas maschinu eegahdaschanu, wahrdū ūkot, winsch wišu fawu muhschu seedo eebfihwtajeem un pehz tam winu wehl sauz par tautas enaidneeku! Diwpadsmītā stunda situse, un es jums ūku: tā wairs ilgakl newar turpinatees!” — Tautas skolotaji raudajuschi, apkampuschees, spee-duschi weens otram rokas un apnehmuſchees tureeves weenprah-tigi. — Dahak lejas Austrijas ūcimā, neskatoeas us ūkotu pretestibū, peenemits likums par pensiju iſmalkafchanu skolotajeem, kuri nokalpojuschi wiſmās veezus gadus un valiku-schi nespēhjigi. Nahwes gadijumā pensiju dabū wina ūkewa un behrnu iſglihtoschanai teek iſmalkata ūkewiſčka summa. Pilnu pensiju nu gan dabū tikai pehz 35 gadus ilga deenesta. Mas skolotaju gan buhs, kas netiks ūchstī par tik ilgu laiku ūmagōs skolotaja darba apstahklōs. Klerikali nam warejuschi attureeves pretim ari ūkotajām, turas, tas Austreetēm par godu jaleezina, audſmaschanas darbā nestahw aif wiħreescheem. Klerikali eesnee-guschi likuma preefeschlikumu, ka ūkotajām waſagot aifleegt lau-libā eestahtees. Scho dihwaino preefeschlikumu jesuiti pamato us tam, ka ūkotaja aif ūkainmeezibas darbeem wairs newarescho nodarbotees ūkā, itkā ūkotajāj apprezotees wiſadā ūkā waſa-đetu ūkhwet tikai pēc putras ūkla un gowju ūkotashanas. — Preefeschlikums iſkritis zauri, bet klerikali ar to wehl nebuh-tam mi tieuschees ūkā ūkā vret Austrijas tautas angaifmotajeem.

now mitejučees ūawa žihna pēr austrijas tautas apgaismotajem.
No Deenwidus Amerikas. Ari ſche draud paſprukt kara-
uguns. Proti ilgalu laiſu jau nahk ſinas par diwu ſchejeenes
republiku, Venezuelas un Kolumbijs bershchanos. Schi-
nis republikās walda Spahneſchu tantiba un abas walſtis ne-
war ſewiſchki lepoetes ar teizamu fahrtibu. Gabunteſchanas,
nemeeri, lufulu nemſchana, dſihſchanas pehž augſteem walſtis
amateem ari ſche now ſwesħas leeias. Uſwahretee nereti fe-
rās pee eroiſcheem un fazel dumpi jeb pilſomu karu. Tas no-
tika ſhoreis Venezuela. Uſwahretee partiju zilnās aifſehga uſ
tuwejo Kolumbiju un tur fariſkoja kara pulku preiſch eelou-
ſchanas Venezuela. Kara pulka eestahjās daschadi klaidoni tik-
pat iſ Venezuelas, kā ari iſ Kolumbijas. Kad pulks bij ga-
taws, tas baktēra Galviroſ wadibā eelausās Venezuelas ro-
beschās, bet te pee San-Kristobolas tika ūakants no Vene-
zueleſchu kara-ſpehla un aifdūhts pār robeschu uſ Kolumbiju.
Venezuelas waldbīa nu zehla prasiuumu, fault Kolumbiju
pee atbildibas par to, ka ſchi peelaibusi uſbrukumu. Venezue-

bet uutolikus par to, lu jah perkaava, uutolikum. — Venecuelas presidents Castro pagechreja, ka eefahktu faru pret Kolumbiju, jo zitadi schi kaiminu walstis ari turpmak derefchot preefch Venezuela behgoleem un dumpineeleem par atpuhtas un stiprinafschands weetu un pastahwigi weizinafschot dumpsu fazelschanu Venezuela. Turpretim kara-ministris Pulido tam pretojas. Behz wiseem strihdeem kara-ministris atkahpas no amata un Venezuela waldiba nospreeda, eefahkt pret Kolumbiju faru. — Bet leelas leetas no schi kara naw sagaidamas: abam walsttim naudas mals deesgan iufschs un kara-eerotschu ari naw nezik. Bet leeta pahrgrosas ar to, ka strihdri eejaufschas Seemel-Amerikas Sabeedrotas walstis. Binas, prot, isleeto scho gabijumu, Iai isplatinu ari par Deenwidus-Ameriku fanu wieswaldibu. Ra telegraaf sino, Sabeedrotas walstis nosuhitijschas fanus kara-lugus us Panamoss schaurumu. Iai majaadfishas gabiduumu bustu nee rofas.

No eekschsemèm.

No Peterburgas. Marokas ahrkahrtigà suhtneeziba, lura kahdas nedelas weesojås Peterburgå, 4. augustå, få „Kreewu tel. agent.“ sino, dewusees atkal projam.

— Kurfi laukstrahdneeku isgħiħtofchanai. Semkopibas un domen u ministrija nule beigu isstrahdat preekslitum par praktiku maħżibas kurfu eerihlo schanu, kurds lai isgħiħtot isla kalkun neeziżi ppreekslitum jidher minnha. Isstrahdatais preekslitum jidher minnha eż-żejt walix spadomei dekk pahrbaud ischanas un apstiprinas schanas. Schajds kurfoss tiks isdariti praktikki darbi sejnes apstrahda schanu ar-داjsħadu sistemu ar-alleem, eeweh-rojot għada lai lu un sejnes iħpa schibu, laukku apseħħschand, plau jaġi eewahlo schand, maħju lopu kopsħand, modernneżżeen u. t. t. Besi tam strahdneekem weħl tiks eeraħdits, fäti rikħotees ar-wiswaw tal-leet jaġid minnha semkopibas mafchinu, fäti tħalli is-sħarrar.

— Diwkaujai par upuri krituſi atlal kahda seeboscha
dſihwiba. Jaun-Peterhofas tuwumā 2. augustā notikuſi ar pi-
stolēm diwkauja, kurā weens no duelanteem, ſirſis A. I. Sen-
Wittgensteins-Verleburgs tizis no ſawa prelineela iſdeenejuſcha
palkawneeka nahwigi eewainot. Nelaikis bijis 27 gabus wezs.
Kā „Rusl. Wed.“ ſino, wiſch beidsis Nikolaja ſawalerijas ſkolu
un bija bagats plashčam ſnaſchandam, ſewiſchi li Wahju un Franz-
iſchu literatura tam bijuſi labi paſihtama. Wiſch no mahtes
puſes bija dſimis Grusineets un pratis ſoti labi ari ſawu mah-
tes walodu. Diwkaujas eemeſlis iſzehlees juhemaļas brauzeenā
un bijis ſoti neeziņgs. Wagonā fehdejuſchas diwas Franzu-
ſeetes, no kurām weena nefen uſtahjuſees turpat lahdā turee-
nes jautribas dahrſā, un ſarunajuſchā ſamā ſtarpa aiffkarofchi par
wagonā fehdeataja M. funga tautibu. M. lgs eebildis dahmām,
ka wiñām neefot ko galwu laufit par ſcho jautajumu — wiſch
efot Kreerws. „Meħs atlal efam Franzuſeetes“, weena no dah-
mām atbildejuſi. „Par to es ſchaubos,“ M. lgs atteižis, „jo
Parisē dahmas ir par wiñām leetām peellahjiqas.“ Uſ tam
dahmas luhgufchas uſ platformas ſtaħwoſcho W. Igu, ka ſawu
pawadoni, ſew par aiffargu. W. lgs uſaizinajis M. Igu, likt
dahmas meerā, pehj tam notizijs iſaizinajums un nelaigmigā diwkauja.

Peterburgā, kā galwas pilsetas laikraksti jino, noteju-
schā gadā pavisam apzeetinatas Peterburgā 18,705 personas,
to starpā 8330 personas dekl̄ pahrmehrigas b̄serfchanas.

No Narwas. Sche, kā jau siņots, tagad teik natureti leeli manewri. Par to „Kreewu tel. agent.” siņo 7. augustā: Nakti uz 6. augustu Jamburgā eeradās uz leelajeem manewreem Viņu Majestates Ķeisars un Ķeisareene Aleksandra Feodorowna, Batenbergas prinzešē ar laulatu draugu un meitu, Grieķijas kroonprinjis Andrejs, Čeiknasi un Čeiknases, pilsgalma un lara ministri un tuhlti pēhž Ķeisarissā brauzeena — zelu ministris. Jamburga un Narwa isgresnojumās pa- nīšam pasūhd. Schorīt Viņu Majestates un zitas augstās personas aizbrauza uz Narvu, kur tika sagaidīti no Igaunijas un Peterburgas gubernatoreem, pilsehtas, tirgotaju, beedribas, amatneelu un dašču pagastu deputateem, kuri Viņu Majestātēm pašneidēja fahļ ar maiisi. Pilsehtas dahmas pašneidēja Viņas Majestatei Ķeisareenei un Čeiknasham puķes. Pēhž tam Viņu Majestates, publikai ar leelu sajuhsmību gawilejot aizbrauza uz ostu un no tureenes tvaikoni uz Narwas laujas pēminelli, kur bija basnizas parade Leibgwardijas Preobraschenška pulšam, pirmās artilerijas brigades virmajām trijām batarejām un daščām zitām lara-spēhla nodalām. Pēhž parades Ķeisara Majestate leibgwardijas Preobraschenška pulša biwakā dzehra uz klahtesoscho lara-pulku weselību. No biwaka Viņu Majestates un Ķeisarissā Augstības dēvās uz wolšalu, no kureenes aizbrauza uz Jamburgu, kur natureja brokštu, uz kuru bija eeluhgti ofizeeri u. z. Jamburgā Viņa Majestatei Ķeisaram tila pašneegts fahls ar maiisi. Viņa Majestatei labpatila eesīst naglas Jamburgas fawvaligo ugunsdzehseju beedribas laroga fahā un Narwas ugunsdzehseju beedribas laroga fahā. — No Nehmeles siņo 7. augustā, kā wiši fugi ar lara-pulšiem preelsch manewreem isbraukuschi juhē.

No Domopoles. Diwas meitas weena bruhtgana dehl tillo naw aifgahjuschas lapā. Svehtdeen 15. julijs schejeenes Behrschu latolu basnīzā deerwahrdeem heidsotees, diwi jaunawas aifgahja us netahlo muischas schkuhni. Pirmā otru bij aizinajusi us mineto schkuhni, ar noluhsu melodama, ka schi wa-karā esot jau us Behrscheem atnahusi un minetā schkuhni gule-jusi, kur nehſdaugs ar 25 lap. naudas esot aismirhees. Otra, neko ūauna nedomadama, sekoja winai un nogahjusi jo ruhpigi, ūenut rufchinadama, ūoduscho melleja. Te peepeschi no muguras ūajutās ūipri ūalampta un ar galda nasi kallā eegruhsta no pawedebjas. Weetejā uradnīla behrni, lopus ūihdamti us ga-neem, ūawadu troksni ūchkuhnī ūidsirduschi, dewās turp un ū-ſtrauzeja ūaundari, ūuru tuhlit ari apzeetinaja. Aifgreestā ir wehl ūihwa un ūahstijusi, ka ūaundare esot ūlupusi us ūimū, teikdama: „A, welns, kad neteek man, lai ari ūew neteek!“ Ūibrukums notizis aif greissirdibas. Jo ūee abām ūeiām tas pats ūihreetis gahjis prezibās. (B.)

No Grushevskas (Personas gubernā) „Pridnepr. Kraij”
sino par schahdu breefmigu nelaimes gadījumu julija mehne-
scha pirmā pušē. Bijis tā ap pulksten 9 no rihta un kuhluschi
ar twaika kuhmaschini. Kā jau uš laukeem parasts, kuhluschi
no agra rihta. Kuhschana, kā ūka, gahjusi pilnā spehla, ap ma-
schinu strahdajuschi desmitēem zilveku, wiswairak jaunas meitas,
kas dīļwojuscas ar salmu un pelu aīsweschanu un labibas
klahtipeedoschanu. Maschinists un krahfnuris atradusches
sawās weetās un išpildijuschi sawu peenahlumu. Peeveschi, wi-
seem negaidot, atskanejis breefmigs, leelgabala schahweenam
lihdsigs rihbeens — pahrplihfs latlis un wisa maschina ūaplīh-
sus drupās. Karstis, balts twaiks eetehrpis wisu apkahrini un
wairak strahdneeli un strahdnezes gulejuschi bes ūamanas pee
semes. Weenai meitai, kura latla plihschanas gadījumā ar
salmu naštu gahjusi garam, norauta galwa un lihks
aismests wairak ašu tahu. Otra meita ūmagi apdedzinata un
ewainota. Maschinists bijis tā ūakroploks, ka otru deenu no-
miris breefmigās molās. Bes tam daudsi gulejuschi sawās aš-
nis. Issaulta polizija, kura išdarijuši ismekleschanu. Izrahdi-
jees, ka latlis bijis wezs grabascha, kura plihschanan jau ūen
warejuschi ūagaidit. Naudas truhluma dehļ beidsambs gadōs
til newarejuschi jaunu nopirk. Awiše „Besarabez” pee ūgi
gadījuma ūeſihme, ka tahbas leetas neefot retas, jo
loti ūeeschi ūulos ar grabaschām maschinām. Bet tahdu nela-
bunu nomehrīchanai nekas ūeteefot darīts.

No Rostowas pee Donas. No dehlem nokosta. Kä
Kreemu laikralstti sino, sche daudsas feewetees nobarbojotees ar
dehlu kerschanu. Deenschehl schis darbs neefot til weegls.
Dehlu kerschana weshelbai loti kaitiga, jo kehrejas nogehrbjo-
tees plikas, lihds zeem eebreenot uhdenn, fur tad dehles eesil-

